DYSLEXIEBELEID

BELEEF HET VERSCHIL!

Lentiz | Geuzencollege

INHOUD

Inleiding 2
1. Wat is dyslexie? 3
2. Protocol Leerling leerjaar 1 zonder dyslexieverklaring 4
3. Protocol Leerling leerjaar 1 met dyslexieverklaring 5
4. Protocol Leerling leerjaar 2 met dyslexieverklaring 5
5: Protocol aanvraag examen met Kurzweil 6
6: Afspraken en faciliteiten 6
7: Aanbevelingen voor algemeen klassikaal gebruik 7
8: Rol van de mentor, de vakdocent/leerkracht, de dyslectische leerling en de ouders/verzorgers 8
9: Aanvullende maatregelen 9
10: Taken van de dyslexiecoach 10
11: Kurzweil op het Geuzencollege 11

Bijlage 1: Dyslexiekaart 13
Bijlage 2: Examenregelingen 13
Bijlage 3: Nederlands: beoordelingsmodel voor toetsen van de dyslectische leerling 15
Bijlage 4: Moderne vreemde talen: beoordelingsmodel voor toetsen van de dyslectische leerling 16
Bijlage 5: Luistertoetsen 18
Bijlage 6: Stappenplan installeren Kurzweil 19

INLEIDING

Het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs biedt achtergronden, handreikingen en werkdocumenten voor het vormgeven van dyslexiebeleid op school.

WAT WIL HET GEUZENCOLLEGE MET HET DYSLEXIEBELEID BEREIKEN?

- De dyslectische leerling ondersteunen in zijn eigen ontwikkelingsproces om te komen tot een goede toekomst, waaraan hij zelf invulling kan geven en waarbij hij zijn talenten kan ontplooien en zichzelf kan zijn.
- De dyslectische leerling de opleiding laten volgen waartoe hij op basis van zijn cognitieve capaciteiten in staat is.
- De leerling leren omgaan met zijn dyslexie.

Om bovenstaande doelen te bereiken is het van belang dat iedereen binnen het Geuzencollege op dezelfde wijze omgaat met dyslexie.

1. WAT IS DYSLEXIE?

Dyslexie is een stoornis die zich kenmerkt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/ of vlot toepassen van lezen en/of spellen op woordniveau. Dyslexie gaat niet over. Gericht oefenen helpt wel om het maximale aan lees- of spellingsvaardigheid eruit te halen, maar zal het probleem nooit helemaal weghalen.

Voor veel leerlingen vormt dyslexie een belangrijke belemmering om onderwijs op hun eigen niveau te kunnen volgen. Met deze belemmering is goed om te gaan zeker wanneer een leerling in staat is om zijn dyslexie te compenseren met andere kwaliteiten of gericht strategieën te gebruiken. Het is met name voor de dyslectische leerling belangrijk dat zijn of haar kwaliteiten en/of talenten benadrukt worden.

Als docent kun je deze leerlingen op een relatief eenvoudige manier daarin ondersteunen. Door dyslexie serieus te nemen en door in gesprek te gaan met de leerling en te vragen wat hij/zij nodig heeft. Maar ook door op een hele eenvoudige manier rekening te houden met dyslexie in de lessen.

WAAR HEEFT DE DYSLECTISCHE LEERLING MOEITE MEE?

Alles met taal
Dyslectische leerlingen hebben moeite met taal. Niet alleen met lezen en spelling, maar ook met spreken en luisteren. Waar een leerling moeite mee heeft en ook de mate waarin, verschilt per leerling.

Alle andere taken
De problemen met de technische kant van taal werken door wanneer dyslectische leerlingen taal bij andere taken moeten toepassen.

- Het is moeilijk om bij het lezen de rode draad vast te houden en de tekst te begrijpen. Zeker wanneer de structuur van een tekst slecht is of de lay-out onduidelijk.
- Aantekeningen maken of verslagen schrijven is door de spellingproblemen erg lastig. Het werkschrift lijkt dan ook al snel een ‘knoeiboel’.

Al die problemen gaan de dyslectische leerling niet in de koude kleren zitten. Het zelfbeeld daalt sterk, de motivatie om te leren neemt af. Dit is te merken aan de taak- en werkhouding: ongestructureerd, inadequaat en vluchtig taakgedrag, onverzorgd werk, onvoldoende of inadequaat gebruik van leerstrategieën en steeds minder doorzettingsvermogen.

2. PROTOCOL LEERLING LEERJAAR 1 ZONDER DYSLEXIEVERKLARING

BEGIN SCHOOLJAAR	Elke leerling doet mee in de screening lees- en spellingproblemen.
	De mentoren of daartoe aangewezen docenten nemen de signaleringstoetsen af.
	De dyslexiecoaches onderbouw interpreteren de scores van de screening.
	De gegevens worden naar onderzoeksbureau orthopedagoog Westland gestuurd en eventueel wordt er onderzoek gedaan op een nader af te spreken datum.
HERFSTVAKANTIE	Ouders worden geïnformeerd over de kosten. (€325,-)
	3x per jaar een gesprek met de leerling.

WET GELIJKE BEHANDELING OP GROND VAN HANDICAP OF CHRONISCHE ZIEKTE

De wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte houdt in dat er geen onderscheid gemaakt mag worden tussen personen op grond van een werkelijke of vermeende handicap of chronische ziekte (Wetboek Online, 2003). De school is volgens deze wet verplicht doeltreffende aanpassingen te verrichten, tenzij deze een onevenredige belasting vormen.

Volgens artikel 4 van de wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte is onderscheid verboden bij het laten volgen van onderwijs, scholing en vorming tijdens of voorafgaand aan een arbeids- verhouding.

En artikel 6 voegt daar nog aan toe dat onderscheid verboden is bij:

a. Het verlenen van toegang tot en het geven van loopbaan oriëntatie en beroepskeuze-voorlichting;

b. Het verlenen van toegang, tot het aanbieden van, het afnemen van toetsen tijdens en het afsluiten van de onderwijs dat gericht is op toetreding tot en functioneren op de arbeidsmarkt.

Het Geuzencollege heeft volgens deze wet de verplichting en verantwoordelijkheid om voorgeschreven leermiddelen, zoals aangepaste schoolboeken, gratis ter beschikking te stellen voor de dyslectische leerlingen. Dit geldt echter alleen als uit de rapportage en/of het oordeel van de dyslexiecoach blijkt dat hieraan behoefte is.

3. PROTOCOL LEERLING LEERJAAR 1 MET DYSLEXIEVERKLARING

BEGIN SCHOOLJAAR	De leerling heeft bij intake een dyslexieverklaring en/of de leerling heeft met Kurzweil gewerkt op de basisschool.
	De leerling met Kurzweil krijgt de boeken, die hij nodig heeft, op zijn laptop.
	Kopie van de dyslexieverklaring gaat in het digitale dossier (SOMtoday).
	De leerling krijgt een gesprek met de dyslexiecoach waarin de leerling kan aangeven waarvan hij/zij gebruik wil maken op de dyslexiekaart.
	De dyslexiekaart gaat met de leerling mee naar de klas. De mentor wordt op de hoogte gesteld.
HERFSTVAKANTIE	Een kopie van de dyslexiekaart staat in het dossier bij de dyslexiecoach en komt in SOMToday.
	Indien nodig dyslexie-coaching in de vorm van gesprekken over het accepteren en omgaan met dyslexie bijvoorbeeld aan de hand van boekjes “Dyslexie, ja … en? (deel 1)”
	3x per jaar een gesprek met de leerling.

4. PROTOCOL LEERLING LEERJAAR 2, 3 EN 4 MET DYSLEXIEVERKLARING

BEGIN SCHOOLJAAR	De leerling heeft een dyslexieverklaring.
	De laptop van de leerling, die gewerkt heeft met Kurzweil, staat de eerste schooldag gereed.
	Kopie van de dyslexieverklaring staat in het dossier.
	De leerling krijgt een gesprek met de dyslexiecoach waarin de leerling kan aangeven waarvan hij/zij gebruik wil maken op de dyslexiekaart. (De leerling weet van voorgaande jaar wat van toepassing is).
	Rechten voor de dyslexiecoaches om de leerlingkaart in SOMtoday te plaatsen.
	De dyslexiekaart gaat met de leerling mee naar de klas. De mentor wordt op de hoogte gesteld.
HERFSTVAKANTIE	Een kopie van de dyslexiekaart staat in het dossier bij de dyslexiecoach en komt in SOMtoday.
	Indien nodig dyslexie-coaching in de vorm van gesprekken bijvoorbeeld aan de hand van de boekjes “Dyslexie, ja … en? (deel 2)”
	3x per jaar een gesprek met de leerling.

5. PROTOCOL AANVRAAG EXAMEN MET KURZWEIL

BEGIN SCHOOLJAAR	Oco en dyslexiecoach maken een lijst met alle dyslectische examenkandidaten.
	De laptop van de leerling, die gewerkt heeft met Kurzweil, staat de eerste schooldag gereed.
	De leerling krijgt een gesprek met de dyslexiecoach waarin de leerling kan aangeven of hij/zij gebruik wil maken van extra ondersteuning (tekst naar spraak) tijdens de SE's en CSE's. De dyslexiecoach past, indien nodig, de informatie op de leerlingkaart aan.
	De dyslexiecoach informeert de examensecretaris welke dyslectische leerlingen gebruik willen maken van extra ondersteuning en voor welke vakken.
HERFSTVAKANTIE	De dyslexiecoach zorgt dat de SE's beschikbaar zijn voor afname via Kurzweil.
	3x per jaar een gesprek met de leerling.

6. AFSPRAKEN EN FACILITEITEN

- Meer tijd om so of repetitie te maken (20% van de gewone repetitietijd).
- Gebruik lettergrootte 12 + lettertype Arial (evt. Verdana).
- Bij luistertoetsen de mogelijkheid om de stoptijd tussen 2 vragen te verlengen in de bovenbouw bij het examen (SO) evt. mondeling afnemen.
- Mondelinge toelichting: laat de leerling na een schriftelijk werk zijn antwoorden mondeling toelichten.
- Dyslectische leerlingen worden in overleg en indien gewenst mondeling getoetst.
- Gebruik van hulpkaarten/woordenboeken is toegestaan, ook tijdens toetsen.
- De leerling niet onvoorbereid hardop laten lezen.
- Boeken lezen m.b.v. ingesproken teksten.
- Gebruik maken van ingesproken of voorgelezen tekst bij teksttoetsen of toetsen met veel tekst in de vraagstelling.
- Bij de CITO kunnen de leerlingen een luisterversie gebruiken op de laptop en meer tijd (10% van de gewone afnametijd) krijgen.
- Spelfouten niet of minder zwaar laten meetellen. Bij toetsen waarbij de juiste schrijfwijze het te toetsen onderdeel is, worden schrijffouten aangegeven.
- Gebruik (indien nodig eigen) laptop, inclusief spellingcontrole.
- Gebruik van andere hulpmiddelen (software) op het gebied van dyslexie (Dedicon). In dit geval de methodeboeken als luisterversie.

7. AANBEVELINGEN VOOR ALGEMEEN KLASSIKAAL GEBRUIK

- Maak duidelijk aan klasgenoten dat extra faciliteiten geen voorrecht, maar noodzaak zijn.
- Leerstof auditief en visueel aanbieden.
- Bied toetsen duidelijk en goed leesbaar aan (Arial 12 of Verdana 12).
- Geef ruim de tijd voor het lezen en maken van een boekverslag of werkstuk.
- Controleer met regelmaat agenda, werkboeken en schriften om te zien of aantekeningen leesbaar zijn overgenomen. Geef anders kopieën van klasgenoten.
- Bespreek de aanpak van het huiswerk en gemaakte toetsen.
- Heb positieve verwachtingen. Benadruk waar de leerling goed in is en stel reële eisen aan werk en werkhouding.
- Zorg voor succeservaringen en bespreek waaraan het succes te danken is.
- Adviseer leerlingen te werken met de luisterversie van de methodeboeken.
- Zorg ervoor dat de dyslectische leerling ook regelmatig verdiepingsopdrachten kan maken (door een lager tempo komen zij hier vaak niet aan toe).
- Geef de dyslectische leerling de mogelijkheid de repetities in een gesloten envelop mee te nemen naar de dyslexiecoach om de fouten te bespreken en/of de repetitie opnieuw te maken.
- Bied de leerling de mogelijkheid het opgavenblad als kladpapier te gebruiken (onderstrepen, aantekeningen maken, schema's maken).
- Beoordeel de leerling bij praktijkvakken op de vakinhoudelijk kennis en niet op de spelling.

8. ROL VAN DE MENTOR, DE VAKDOCENT/ LEERKRACHT, DE DYSLECTISCHE LEERLING EN DE OUDERS/VERZORGERS

Rol van de mentor bij de begeleiding van de dyslectische leerling

- Extra mentoraandacht naar de dyslectische leerling toe werkt motiverend.
- Het is vanuit mentorzorg belangrijk om in de gaten te houden hoe de dyslectische leerling omgaat met zijn/haar dyslexie. Een dyslectische leerling heeft rechten, maar ook plichten. (Dit kan in samenspraak met de dyslexiecoach.)
- De mentor onderhoudt de contacten met de ouders over wat de school kan doen voor een dyslectische leerling en wat de ouders voor hun kind kunnen betekenen in de begeleiding. (Dit kan in samenspraak met de dyslexiecoach.)

Rol van de vakdocent/leerkracht van de dyslectische leerling

- De vakdocent/leerkracht volgt de aanwijzingen op van de dyslexiekaart opgesteld door de dyslexiecoach.
- Alle docenten nemen deel aan de teamvoorlichting over dyslexie.
- Het is prettig als de dyslectische leerling positief benaderd wordt met zijn/haar taalhandicap.

Rol van de dyslectische leerling

Het is prettig als de dyslectische leerling positief met zijn/haar taalhandicap omgaat. Dat is niet altijd even makkelijk. De dyslectische leerlingen in het voortgezet onderwijs zijn immers ook gewone pubers, die experimenteren met mogelijkheden en grenzen. Naast de rechten, die in het dyslexieprotocol vermeld staan, heeft de dyslectische leerling ook plichten.

- Een goede werkhouding, zowel in de klas, als in het omgaan met huiswerk.
- Een goede planning van de werkzaamheden (hierbij hebben zij vaak hulp nodig).
- Tijdig overleggen met vakdocenten, mentor, remedial teacher of dyslexiecoach over het leerstofaanbod en het maken van so's en repetities. Dit overleg dient vooraf plaats te vinden en niet achteraf.
- Het initiatief om te overleggen dient in de meeste gevallen uit te gaan van de dyslectische leerling zelf.

Rol van de ouders/verzorgers

- Hun zoon/dochter helpen bij het plannen van het huiswerk en daar waar nodig (of mogelijk) ondersteuning bieden.
- Het aanbieden van structuur, zoals: huiswerk maken op een vaste werkplek, de werkplek netjes en overzichtelijk houden, erop toezien dat de schooltas goed wordt uitgepakt, de agenda in de gaten houden.
- Indien mogelijk thuis goede randvoorwaarden scheppen voor hun zoon/dochter ten aanzien van het gebruik van computermogelijkheden.

9. AANVULLENDE MAATREGELEN

Uitgangspunten

- De maatregelen zijn alleen op de leerlingen van toepassing die over een geldige dyslexieverklaring beschikken (regelgeving Stichting Dyslexie Nederland).
- De afspraken moeten duidelijk en helder zijn en uitvoerbaar.

Maatregelen

- Direct aan het begin van het schooljaar komt er een lijst met namen van leerlingen, waarvoor aanpassingen gelden. Deze aanpassingen zijn altijd gebaseerd op een officiële verklaring/rapportage van een daartoe bevoegde deskundige. De dyslexiecoach loopt ieder jaar na of er een bijgewerkte lijst is gemaakt. Voor het samenstellen en bijwerken van de lijst is de dyslexiecoach verantwoordelijk.
- Toets in schreefloze letter minimaal punt 12 lettergrootte. Arial 12 is het gangbare lettertype op het Centraal Eindexamen. Verder dient gekozen te worden voor een duidelijk bladbeeld en voldoende afstand tussen de regels. Eventueel gebruik van leesliniaal als de leesbaarheid onvoldoende is.
- Toetsen worden in een bestand gemaakt dat direct in te lezen is in het gangbare digitale schermlees- programma (WORD, te lezen PDF). De vakdocent/leerkracht levert de toetsen aan bij de dyslexiecoach bovenbouw in leerjaar 3 en 4.
- Spelling en zwakke formuleringen mogen volgens het landelijk protocol op geen enkele wijze de beoordeling beïnvloeden als ze géén onderdeel van de toets zijn.
- Bij onderdelen die de spellingsvaardigheid toetsen kan een leerling niet lager dan een 3,0 scoren.
- Bij het beoordelen van toetsen Nederlands en moderne vreemde talen dienen de officieel goedgekeurde beoordelingsmodellen toegepast te worden.
- Een dyslectische leerling heeft bij het Centraal Examen recht op 10 minuten per klokuur extra tijd (maximaal 30 minuten).
  Een dyslectische leerling heeft in de niet- examenklassen recht op 20% extra tijd bij proefwerken en schriftelijke overhoringen. De leerling krijgt ook bij luistertoetsen de mogelijkheid aangeboden om in eigen tempo te werken.
- Ook bij luistertoetsen moet de extra tijd gerealiseerd worden.
- Indien nodig krijgt de leerling mondelinge toetsen aangeboden.

10. TAKEN VAN DE DYSLEXIECOACH

De dyslexiecoach is gedurende de hele schoolloopbaan (voor zover dat mogelijk is op de verschillende locaties) de belangenbehartiger van de dyslectische leerling en leert hem zijn/haar problemen zo veel mogelijk zelf op te lossen. De taken die een coach verricht, maken deel uit van het geheel aan voorzieningen, die een school biedt.

- De dyslexiecoach coacht de leerling.
- De dyslexiecoach is aanspreekpunt voor ouders en collega's.
- De dyslexiecoach is op de hoogte van welke leerlingen er dyslectisch zijn.
- De dyslexiecoach en de onderwijscoördinator worden door de teamleider leerjaar 1 geïnformeerd over welke leerlingen dyslexie hebben.
- De dyslexiecoach is verantwoordelijk voor de aanwezigheid van verklaringen. Indien de verklaringen niet zijn ingeleverd door de leerling/ouders, zal de teamleider navraag doen en deze afgeven aan de dyslexiecoach.
- De dyslexiecoach plaatst de verklaringen in SOMtoday.
- Met dyslectische leerlingen vindt 3x per jaar een gesprek plaats, waarin eventuele faciliteiten en problemen besproken worden.
- Naar aanleiding van de dyslexieverklaring komen na een gesprek tussen dyslexiecoach en leerling, de afspraken op de dyslexiekaart te staan.
- De dyslexiecoach plaatst de dyslexiekaart in SOM.
- De gesprekken met leerlingen over de begeleiding worden vastgelegd in SOMtoday: dossiervorming i.v.m. interne- en externe overdracht.
- Op het moment dat een leerling tegen problemen aanloopt, zal de dyslexiecoach hem ondersteunen en indien nodig daarover in gesprek gaan met betreffende docenten.
- De dyslexiecoach bestelt boeken bij stichting Dedicon (leerjaar 2024-2025 voor 't laatst) voor de leerlingen die gebruik maken van Kurzweil.
- De dyslexiecoach maakt de leerling wegwijs binnen het programma Kurzweil en houdt vinger aan de pols gedurende de schoolloopbaan.
- De dyslexiecoach onderhoudt contact met het onderzoeksbureau orthopedagoog Westland over het vervolgonderzoek van leerlingen.
- De dyslexiecoach heeft overleg met dyslexiecoaches van andere locaties.
- De dyslexiecoach onderbouw heeft een warme overdracht met de dyslexiecoach bovenbouw.
- De dyslexiecoach bovenbouw (leerjaar 3 en 4) regelt de faciliteiten voor de tentamens en de examens.
- De dyslexiecoaches organiseren jaarlijks aan het begin van het schooljaar een teamoverleg over dyslexie.
- De dyslexiecoach organiseert per bouw een bijeenkomst voor ouders en leerlingen.
- De dyslexiecoach organiseert aan het einde van een schooljaar de warme overdracht.

DE DYSLEXIECOACHES ZIJN:

Dhr wapenaar	locatie Willem de Zwijgerlaan (onderbouw)
Dhr. Telder / Mevr. Poot	locatie Arij Koplaan (onderbouw)
Mevr. Jille	locatie Geuzenplein (bovenbouw)

11. KURZWEIL OP HET GEUZENCOLLEGE

Lentiz breed is besloten om Kurzweil aan te schaffen. De organisatie heeft een onbeperkt aantal licenties aangeschaft om op alle Lentiz vestigingen leerlingen gebruik te kunnen laten maken van Kurzweil. Het programma Kurzweil is op dit moment het enige compenserende hulpmiddel dat het Geuzencollege faciliteert tijdens het leerproces. De school staat open voor het gebruik van andere compenserende materialen tijdens het leerproces, maar biedt daarin geen verdere ondersteuning en/of begeleiding, mits deze zelf door de ouders zijn aangeschaft en al gebruiksvriendelijk zijn voor de leerling. Het programma Kurzweil zal als compenserend materiaal worden ingezet. Dit geldt voor zowel de leerlingen die al gewend zijn om ermee te werken als voor de leerlingen die hiermee voor het eerst gaan werken.

Lentiz faciliteert ook het thuisgebruik van Kurzweil. Leerlingen en/of ouders kunnen dit aangeven bij de dyslexiecoach. Deze zal dan zorgdragen dat de leerling de juiste informatie krijgt om dit te kunnen bewerkstelligen. Zie stappenplan op de website **www.geuzencollege-laptops.nl**
De ouders krijgen hierbij een formulier te ondertekenen waarin de gebruiksvoorwaarden staan beschreven. De hiervoor geldende afspraken zijn Lentiz breed.

Het Geuzencollege biedt de mogelijkheid om een laptop te huren/kopen via Campusshop.
Verdere informatie **www.geuzencollege-laptops.nl**. Ouders geven via de site van school aan, dat zij een laptop willen huren/kopen. De laptop wordt pas uitgegeven na de betaling.
In leerjaar 1 krijgt de leerling met een dyslexieverklaring in de periode tot de herfstvakantie een gesprek met de dyslexiecoach om de dyslexiekaart in te vullen en te bespreken of de leerling gebruik wil maken van Kurzweil. In leerjaar 1 worden alle leerlingen gescreend. Indien na de screening blijkt, dat een leerling in aanmerking komt voor een dyslexieverklaring, zal met hem/haar de mogelijkheden van de dyslexiekaart en/of Kurzweil besproken worden.

In leerjaar 2, 3 en 4 is bekend welke leerling gebruik heeft gemaakt van Kurzweil.

De IT-er, dhr. Slangen biedt 2 a 3 x per jaar een moment aan voor ondersteuning, locatie bovenbouw.

Er wordt onderzocht naar de mogelijkheid om de methodeboeken als pdf-bestand te delen in OneDrive. De Kurzweil-boeken worden via OneDrive beschikbaar gesteld aan de leerling als Kurzweil-bestand (KES bestand)

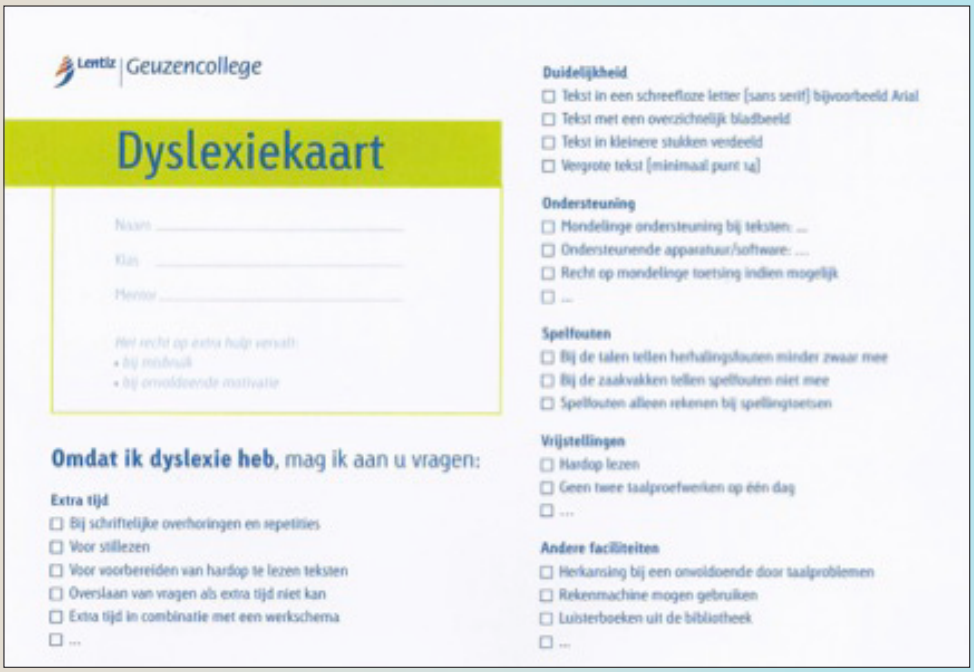

In OneDrive wordt een groep aangemaakt, genaamd 'Lentiz Dyslexie'. Dit gedeelte is toegankelijk voor leden, die hiertoe geautoriseerd zijn; dyslexiecoaches, IB-ers en onderwijscoördinatoren binnen de Lentiz onderwijsgroep. Op dit portaal worden de gescande boeken geplaatst op vak. Per vak zal een onderverdeling worden gemaakt in methode en boeken. Scholen kunnen gescande boeken in betreffende mappen plaatsen, zodat deze voor iedereen toegankelijk zijn. Dit voorkomt herhaling van werkzaamheden.

Verschillende partijen in de school zijn betrokken bij het implementeren van Kurzweil, met de daarbij horende expertise. De begeleiding aan de leerling die met Kurzweil moet leren werken, is intensief. De leerling wordt begeleid in het zelfstandig werken met Kurzweil. De leerling kan altijd een beroep blijven doen op de dyslexiecoach. Het is van belang dat er meerderen dan alleen de dyslexiecoaches, kennis van Kurzweil hebben om de leerling daarin te kunnen begeleiden.

Er zijn verschillende mogelijkheden tot professionaliseren, zoals het volgen van trainingen en/of informatiebijeenkomsten. Om de kwaliteit van het dyslexiebeleid te kunnen verankeren, en indien nodig te verbeteren, is het wenselijk om ook ouders te vragen naar hun ervaringen en bevindingen, met name in het geval er met de thuisversie van Kurzweil wordt gewerkt. Kwaliteit wordt gewaarborgd door structureel met de betrokken partijen te evalueren. Mogelijke onderwerpen tijdens de evaluatie: toepassing, gebruiksvriendelijkheid en begeleiding.

BIJLAGE 1 | **DYSLEXIEKAART**

Lentiz | Geuzencollege

Dyslexiekaart

Naam .....

Klas .....

Mentor .....

Het recht op extra hulp vervalt:
- bij misbruik
- bij onvoldoende motivatie

Omdat ik dyslexie heb, mag ik aan u vragen:

Extra tijd
- ☐ Bij schriftelijke overhoringen en repetities
- ☐ Voor stillezen
- ☐ Voor voorbereiden van hardop te lezen teksten
- ☐ Overslaan van vragen als extra tijd niet kan
- ☐ Extra tijd in combinatie met een werkschema
- ☐ ...

Duidelijkheid
- ☐ Tekst in een schreefloze letter (sans serif) bijvoorbeeld Arial
- ☐ Tekst met een overzichtelijk bladbeeld
- ☐ Tekst in kleinere stukken verdeeld
- ☐ Vergrote tekst (minimaal punt 14)

Ondersteuning
- ☐ Mondelinge ondersteuning bij teksten: ...
- ☐ Ondersteunende apparatuur/software: ...
- ☐ Recht op mondelinge toetsing indien mogelijk
- ☐ ...

Spelfouten
- ☐ Bij de talen tellen herhalingsfouten minder zwaar mee
- ☐ Bij de zaakvakken tellen spelfouten niet mee
- ☐ Spelfouten alleen rekenen bij spellingtoetsen

Vrijstellingen
- ☐ Hardop lezen
- ☐ Geen twee taalproefwerken op één dag
- ☐ ...

Andere faciliteiten
- ☐ Herkansing bij een onvoldoende door taalproblemen
- ☐ Rekenmachine mogen gebruiken
- ☐ Luisterboeken uit de bibliotheek
- ☐ ...

BIJLAGE 2 | **EXAMENREGELINGEN**

(Hoofdstuk 11: Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs)
Een belangrijk onderdeel van het wettelijk kader vormt artikel 55 van het Examenbesluit. Lid 1 van dit artikel luidt als volgt.

ARTIKEL 55

1. De directeur kan toestaan dat een gehandicapte kandidaat het examen geheel of gedeeltelijk af legt op een wijze die aangepast is aan de mogelijkheden van die kandidaat. In dat geval bepaalt de directeur de wijze waarop het examen zal worden afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen in dit besluit wordt voldaan. Hij doet hiervan zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

Op basis van dit artikel kan de directeur de examencondities aanpassen. Het artikel spreekt over de wijze van examinering, niet over de exameneisen of de inhoud zelf.

Standaard aanpassingen van de toets-, schoolexamencondities en de condities bij het centraal eindexamen:

- Tijdverlenging: standaard tijdverlenging 30 minuten
- Toegankelijk lettertype en goed bladbeeld: vanaf 2013 is Arial puntgrootte 12 de standaardletter voor het eindexamen. De school hoeft en mag vanaf dan de tekst niet meer zelf vergroten.
- Auditieve ondersteuning: de school regelt voor het schoolexamen zelf een individuele voorleeshulp (spraaksynthese of Daisy). Voor het eerste tijdvak van het CE zijn op bestelling Daisy- cd's met de ingesproken tekst van alle papieren examens beschikbaar of Pdf- bestanden die gebruikt kunnen worden met een voorleesprogramma (vanaf 2013 zal Cito de Pdf's beter geschikt maken voor de spraaksynthese. Voor het tweede tijdvak zijn bij de papieren examens alleen de Daisy- cd's beschikbaar voor de vakken Nederlands en Engels.
- Spellingcorrectie talen: de exameneisen CE zijn voor alle leerlingen hetzelfde. Dit geldt ook voor de correctievoorschriften voor spelling. Bij het SE bepaalt de school zelf in welke mate spelling meeweegt bij de correctie. De school mag daarbij dus geen uitzondering maken voor dyslectische leerlingen: de correctievoorschriften tellen voor alle leerlingen.
- Talen bij het Schoolexamen: de opzet en het karakter van het schoolexamen bieden veel mogelijkheden voor aanpassingen. Als een ander toets traject met een andere beoordeling van spelling op onderdelen gewenst is in verband met de ontwikkeling van de leerling met dyslexie, en als naar redelijkheid kan worden aangetoond dat dat andere traject er uiteindelijk ertoe leidt dat de leerling aan globaal dezelfde eisen heeft moeten voldoen, dan is dat mogelijk en kan het ook noodzakelijk zijn met toestemming van de directeur een uitzondering op de regels te maken.
- Tekstverwerker en spellingcontrole: een school kan leerlingen gebruik laten maken van een tekstverwerker met spellingcontrole. Dit recht geldt voor alle eindexamenkandidaten, dus ook voor leerlingen zonder dyslexie.
  Dat wil niet zeggen dat scholen niet voor dyslectische leerlingen uitzonderingen mogen maken.
- Afstemming onderwijs en eindexamen: de begeleiding in het onderwijs en aanpassingen die tijdens het examen worden toegestaan, moeten in elkaars verlengde liggen.
- Aanpassingen melden: de afwijkende wijzen van examineren moeten gemeld worden bij de inspectie.
- Dyslexieverklaring: de school moet de aanpassingen kunnen onderbouwen met een officiële dyslexieverklaring.
- Wet gelijke behandeling: sinds 2009 van toepassing op basis- en voortgezet onderwijs.
  Dedicon levert school- en studieboeken op Cd-rom in het DAISY- formaat en door Kurzweil te lezen formaten.

Voor verder informatie: www.dedicon.nl

N.B. *Vergoeding door school van Daisy boeken geschiedt alleen indien voor een leerling bij het leren auditieve ondersteuning voor betreffende boeken door RT wordt geadviseerd en door directie is goedgekeurd.*

BIJLAGE 3 | **NEDERLANDS: BEOORDELINGSMODEL VOOR TOETSEN VAN DE DYSLECTISCHE LEERLING**

DEFINIËRING

Spellingfouten: alle fouten die gemaakt worden bij het schrijven (spellen) van woorden, ongeacht of er voor het spellen wel of geen regels bestaan.

N.B. *Docenten moeten er zich bij een aangepaste beoordeling van bewust zijn, dat zij vaak moeite hebben om fouten in leerstof die als grammatica behandeld is, te rekenen als spelfout. Veel voorkomende voorbeelden hiervan zijn de vervoegingen van werkwoorden en de vorming van meervouden. Hun argumentatie om fouten hierin niet als spelfout te rekenen is dan vaak: 'ze hebben er een regel voor gekregen en die kunnen ze toch leren'. Dit is echter een schijnargument. Correct spellen is niet het toepassen van regels maar het geauto- matiseerd en correct schrijven van woorden. Om dat te leren zijn er enerzijds regels en anderzijds inprentingtechnieken. Het gebruik ervan moet leiden tot automatisering. Dat lukt dyslectici niet of nauwelijks, ongeacht of er wel of geen regels in het spel zijn.*

Vragen/opdrachten waarbij foute woordbeelden worden aangeboden mogen niet voor dyslectische leerlingen worden gebruikt.

VOORTGANGSDOSSIER

1. Spelling wordt anders beoordeeld: spellingfouten worden minder zwaar beoordeeld dan andere fouten.
   Beoordeling spelfouten bij dyslectische leerlingen op het Geuzencollege
   We hebben afgesproken dat fouten die gemaakt worden door dyslectische leerlingen waaraangeen grammaticale regel is verbonden als volgt worden beoordeeld:
   onderbouw: ½ van de punten
   bovenbouw: ¼ van de punten
   4e klas: leerlingen mogen spellingscontrole gebruiken
2. Spelling mag het resultaat op een toets niet beïnvloeden, tenzij spelling een onderdeel is van die toets. De docenten Nederlands moeten er zich dus altijd van bewust zijn, wat zij met een onderdeel willen toetsen.
3. Het minimumcijfer voor een spellingtoets is een 3.
4. Wanneer onderdelen twee zaken toetsen, bijvoorbeeld betekenis van woorden en spelling; of inhoud van een schrijfopdracht en vormgeving (waaronder dus spelling) geeft de docent twee cijfers: voor elke zaak één. Het cijfer voor spelling mag dan niet lager zijn dan een 3. Het eindcijfer voor het onderdeel is dan het gemiddelde van de twee cijfers.
5. Herhalingen van spelfouten worden niet meegerekend.
   De volgende punten geven ruimte de beoordeling op de eisen voor het vak, die ook voor de dyslectische leer- ling belangrijk zijn, in te stellen; of aan de individuele mogelijkheden van dyslectische leerlingen aan te passen.

6. Bij toetsen kan **van tevoren in de sectie en met de dyslectische leerling afgesproken worden** welke specifieke fouten wel volledig (dus als gewone fouten) worden meegerekend. De docent kan hierbij de hoogfrequente woorden als uitgangspunt nemen of woorden met onlangs geleerde spellingen.
7. Bij toetsen kan **van tevoren in de sectie en met de dyslectische leerling afgesproken worden** hoe en of de spellingfouten van bepaalde toets onderdelen worden meegeteld.

EXAMENDOSSIER

- De exameneisen zijn voor alle leerlingen hetzelfde. Dit geldt ook voor de correctievoorschriften voor spelling. Bij het schoolexamen bepaalt de school zelf in welke mate spelling meeweegt bij de correctie. De school mag daarbij geen uitzondering maken voor dyslectische leerlingen: de correctievoorschriften tellen voor alle leerlingen.
- De school kan leerlingen gebruik laten maken van een tekstverwerker met spellingcontrole. Dit recht geldt voor alle eindexamenkandidaten, dus ook voor leerlingen zonder dyslexie. Het feit dat dit recht voor alle leerlingen geldt, wil overigens niet zeggen dat scholen geen uitzondering mogen maken voor leerlingen met dyslexie.
- Digitaal woordenboek is niet toegestaan.

BIJLAGE 4 | **MODERNE VREEMDE TALEN**

BEOORDELINGSMODEL VOOR TOETSEN VAN DE DYSLECTISCHE LEERLING

Dit beoordelingsmodel wordt alleen toegepast, als de leerling zich houdt aan de gemaakte afspraken met betrekking tot het leren van de moderne vreemde taal.

DEFINIËRING

Spellingfouten: alle fouten die gemaakt worden bij het schrijven(spellen) van woorden, ongeacht of er voor het spellen wel of geen regels bestaan.

N.B. *Docenten moeten er zich bij een aangepaste beoordeling van bewust zijn, dat zij vaak moeite hebben om fouten in leerstof die als grammatica behandeld is, te rekenen als spelfout. Veel voorkomende voorbeelden hiervan zijn de vervoegingen van werkwoorden en de vorming van meervouden. Hun argumentatie om fouten hierin niet als spelfout te rekenen is dan vaak: 'ze hebben er een regel voor gekregen en die kunnen ze toch leren'. Dit is echter een schijnargument. Correct spellen is niet het toepassen van regels maar het geautomatiseerd en correct schrijven van woorden. Om dat te leren zijn er enerzijds regels en anderzijds inprentingtechnieken. Het gebruik ervan moet leiden tot automatisering. Dat lukt dyslectici niet of nauwelijks, ongeacht of er wel of geen regels in het spel zijn.*

VOORTGANGSDOSSIER

1. Spelling wordt anders beoordeeld: spellingfouten worden minder zwaar beoordeeld dan andere fouten.
   Beoordeling spelfouten bij dyslectische leerlingen op het Geuzencollege
   - Spellingsfouten worden de helft minder zwaar beoordeeld (½ punt wordt ¼ punt)
   - Herhalingen van spelfouten worden niet meegerekend
   - Als de docent het nodig acht mag de leerling de toets mondeling toelichten
2. Herhalingen van spelfouten worden niet meegerekend.
3. Algemene beleidsregel dyslexie van de school: cijfer voor spelling niet lager dan een 3.
4. De volgende punten geven ruimte de beoordeling op de eisen voor het vak, die ook voor de dyslectische leerling belangrijk zijn, in te stellen; of aan de individuele mogelijkheden van dyslectische leerlingen aan te passen:
   - Bij toetsen kan van tevoren binnen de sectie en met de dyslectische leerling afgesproken worden welke specifieke spellingfouten wel volledig worden meegerekend. De docent kan hierbij de hoogfrequente woorden als uitgangspunt nemen of woorden met onlangs geleerde spellingen, bijvoorbeeld de th in the, this, that, those etc.
   - Bij toetsen kan van tevoren binnen de sectie en met de dyslectische leerling afgesproken worden, dat alleen de spellingfouten van bepaalde onderdelen worden meegeteld.
   - Zo kunnen eventueel spellingfouten in onderdelen als dialoog, woordkennis, grammaticale constructies (zinnen ontkennend en vragend maken) niet meegerekend worden. In het onderdeel werkwoordsvormen en meervoudsvormen zouden fouten in de gevraagde uitgangen wel of half meegerekend kunnen worden.

EXAMENDOSSIER

- De exameneisen zijn voor alle leerlingen hetzelfde. Dit geldt ook voor de correctievoorschriften voor spelling. Bij het schoolexamen bepaalt de school zelf in welke mate spelling meeweegt bij de correctie. De school mag daarbij geen uitzondering maken voor dyslectische leerlingen: de correctievoorschriften tellen voor alle leerlingen.
- De school kan leerlingen gebruik laten maken van een tekstverwerker met spellingcontrole. Dit recht geldt voor alle eindexamenkandidaten, dus ook voor leerlingen zonder dyslexie. Het feit dat dit recht voor alle leerlingen geldt, wil overigens niet zeggen dat scholen geen uitzondering mogen maken voor leerlingen met dyslexie.
- Digitaal woordenboek is niet toegestaan.

BIJLAGE 5 | **LUISTERTOETSEN VOOR LEERLINGEN DIE RECHT HEBBEN OP EXTRA TIJD**

Hoewel het lastiger te realiseren is, mag bij luistertoetsen niet worden voorbij gegaan aan de extra tijd die deze leerlingen nodig hebben.

SUGGESTIES VOOR HET VOORTGANGSDOSSIER

- Laat bij luistertoetsen de leerling met de laptop in een apart lokaal werken, zodat hij in zijn eigen tempo kan werken. Deze toets gaat om luisterbegrip en niet om snelheidsprestatie. Dus geen tijdslimiet (wel binnen het lesuur af).
- Bij luistertoetsen krijgen leerlingen vóór aanvang inzage in de vragen.
- De leerling mag bij luistertoetsen meerdere keren de tekst beluisteren.
- Bij luistertoetsen mogen leerlingen een bestand met langere pauzes gebruiken om de vragen beter te kunnen lezen.
- Methodetoets: de klas maakt de luistertoets aan het begin van de toets, leerling met recht op extra tijd begint vast met de rest van de methodetoets en doet dan de luistertoets individueel met audiospeler en koptelefoon aan het einde van de methodetoets.

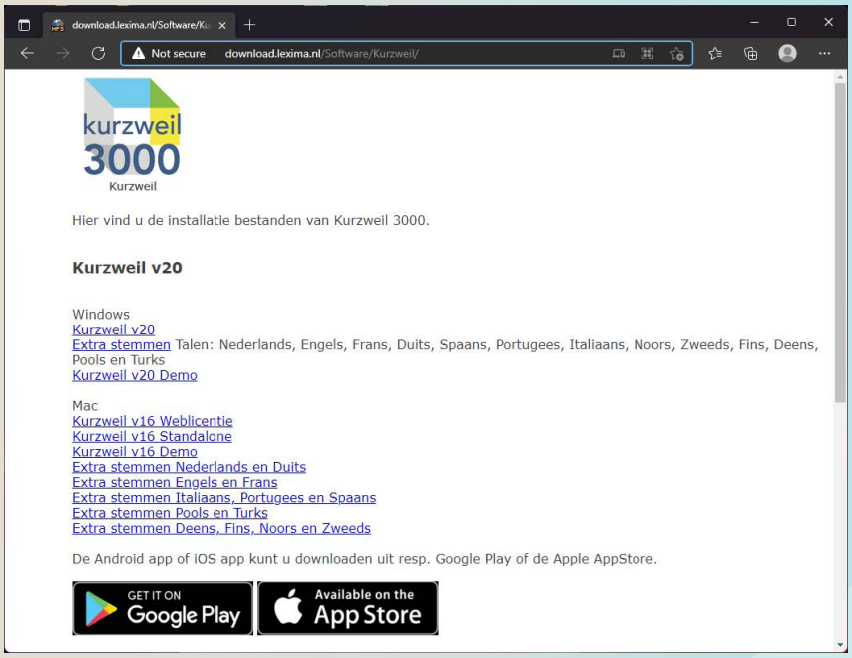
EXAMENDOSSIER

Officiële toetsen die met het examen meetellen, worden met deze groep apart afgenomen met het hiertoe aangepaste bestand dat daarvoor aangevraagd wordt. U kunt de leerling vragen om altijd eigen koptelefoon mee te nemen (oortjes). De docent faciliteert de laptop.

BIJLAGE 6 | **STAPPENPLAN INSTALLEREN KURZWEIL**

Handleiding installatie Kurzweil – Thusing Your Own Device
v20 - 2021 door Mike Slangen

Stap 1:
Open de website van Kurzweil
http://download.lexima.nl/Software/Kurzweil/

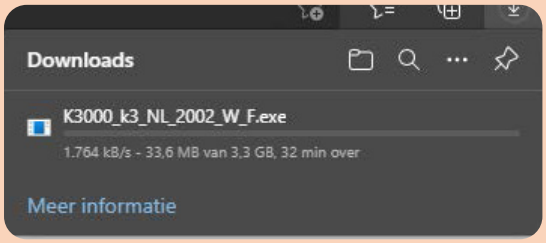

Stap 2:
Download Kurzweil v20

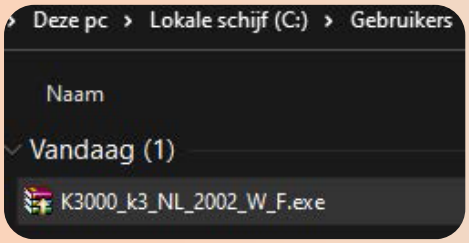

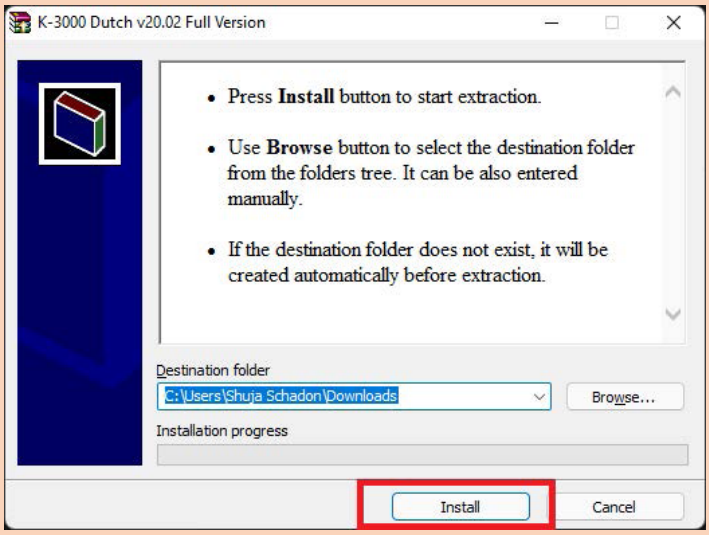
Stap 3:
Download het **Installatiebestand** van Kurzweil naar uw computer.

Stap 4:
Zodra de download is voltooid start het **Installatiebestand van Kurzweil.**

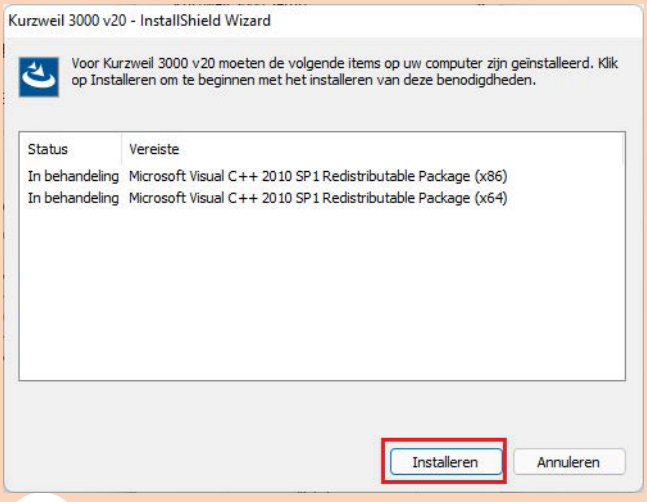
Stap 5:
Klik op de knop **Install.**

Stap 6:
Klik op de knop **Installeer Kurzweil 3000.**

Stap 7:
Klik op de knop **'Installeren'.**

Stap 8:
Selecteer Kurzweil 3000 Weblicentie en klik op **OK.**

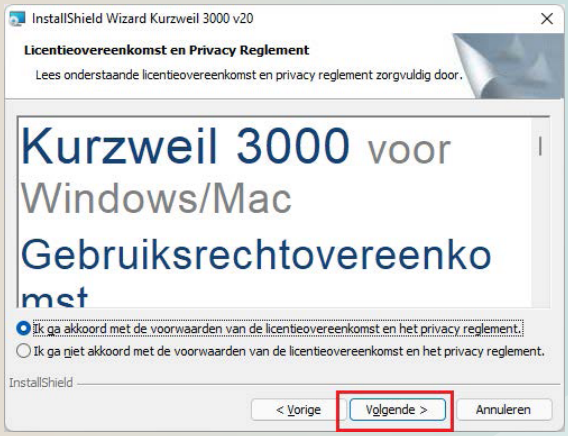
Stap 9:
Klik op **Volgende.**

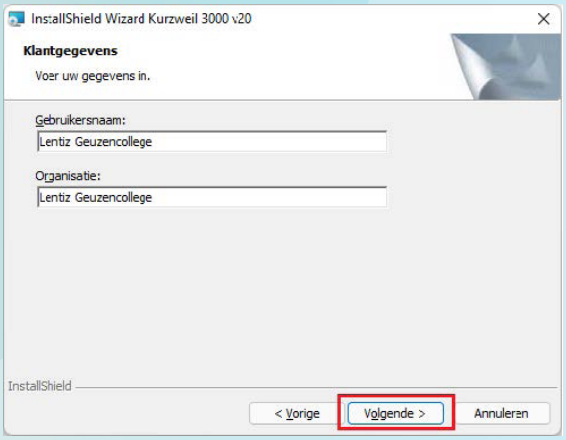
Stap 10:
Selecteer **'Ik ga akkoord met de voorwaarden'** en klik op de knop **Volgende.**

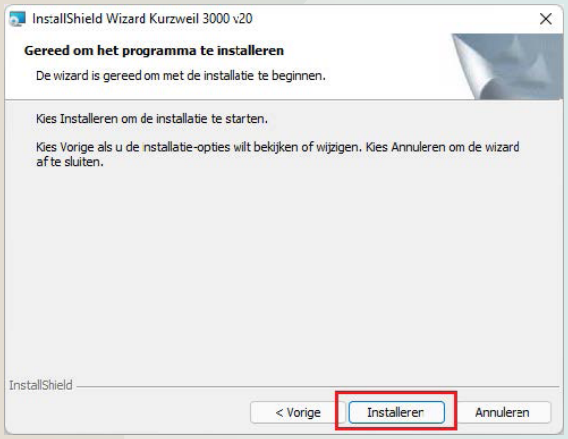
Stap 11:
Klik dan op **Volgende.**

Stap 12:
Klik op **Volgende.**

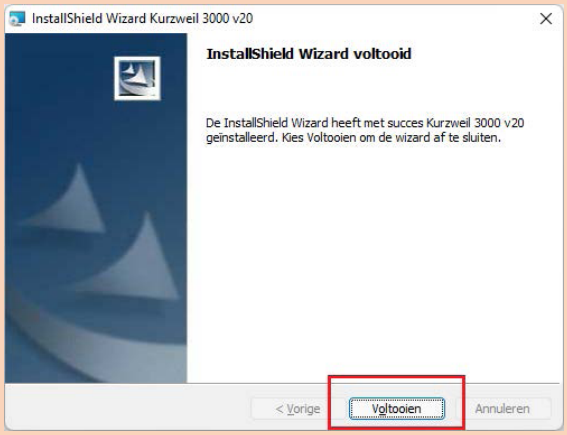

Stap 13:
Klik op de knop **Installeren.**

Stap 14:
Klik op de knop **Voltooien**.

Stap 15:
Zodra de installatie is voltooid, moet de computer opnieuw opgestart worden.
Klik op de knop **Ja.**

Stap 16:
Start het programma Kurzweil. **Login** met uw Kurzweil **gebruikersnaam en wachtwoord.**

DYSLEXIEBELEID
2024-2025

BOVENBOUW
Geuzenplein 1
3132 AB Vlaardingen
T [010] 434 85 55

ONDERBOUW LOCATIE HOLY
Willem de Zwijgerlaan 230
3136 AX Vlaardingen
T [010] 474 27 50

ONDERBOUW LOCATIE WEST
Arij Koplaan 3c
3132 AA Vlaardingen
T [010] 455 31 28

WWW.GEUZENCOLLEGE.NL

BELEEF HET VERSCHIL!

Lentiz | Geuzencollege